

MALZEME VE TEKNİK

SAN 214 - SON DEVİR BİZANS MİMARİSİ
Doç. Dr. Serkan SUNAY

Son Devir Bizans Mimarisinde kullanılan malzeme ve teknik, eski dönem mimarisi geleneğini devam ettirir. İstanbul'da yoğun olarak bulunan suya dayanıklı, sağlam yapıya sahip küfeki taşı ve tuğla başlıca yapı malzemeleridir. Yapılarda göz kamaştırıcı dekorasyona sahip taş malzemenin aksine tuğla kullanımını daha ön plandadır.

Zahmetli bir iş olan taş işçiliği, son devirde önemini yitirerek, daha kolay elde edilen tuğla malzeme, yapıların kurulmasında daha hakim konumdadır. Bu dönemde inşa edilen Lips Manastırı Kilisesi (Feneri İsa Cami) duvar örgüsü durumu açıklamak mahiyetinde güzel bir örneği teşkil eder.

SAN 214 - SON DEVİR BİZANS MİMARİSİ
Doç. Dr. Serkan SUNLAY

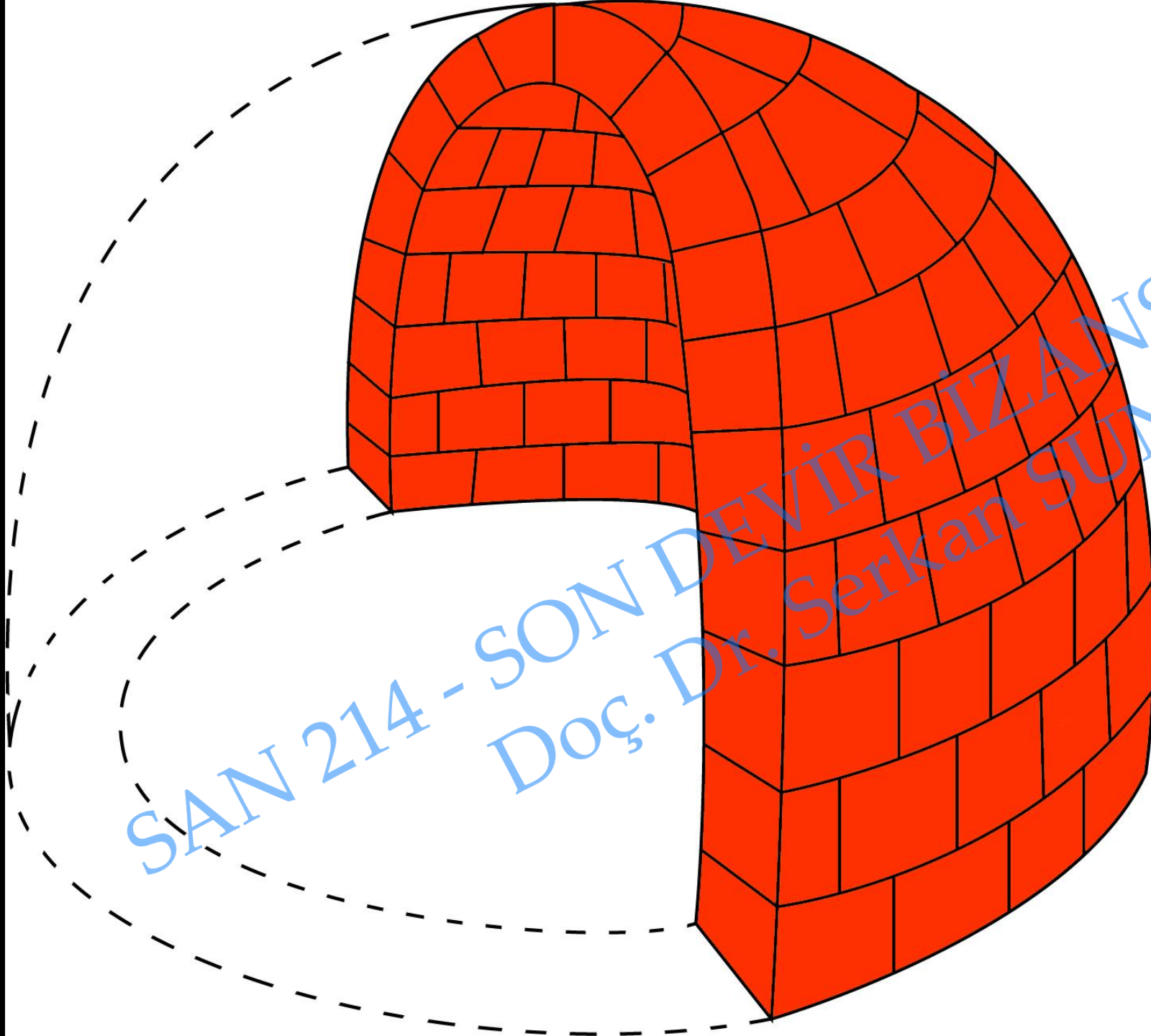
Pammakaristos Kilisesi (Fethiye Cami) ve Khora Manastır Kilisesi (Kariye Camisi) içinde benzeri durum zikredilebilir. Son Devir mimarisinde kullanılan tuğla malzemenin yoğunluğu ve yapıların dış cephelerindeki dekoratif tuğla işçiliği gibi hususlar göz önünde bulundurulduğunda, İstanbul'da tuğla üretimine dayalı bir endüstrinin varlığı söz konusudur.

Bizanslı ustalar, Orta Bizans devri sonuna kadar edindikleri tecrübeleri, 1204 de Latin İstilasının başlaması üzerine teknik bilgileri muhtelif Bizans devletlerine taşımışlardır. İznik krallığında bu geleneğin devam ettiğini mevcut yapılardan anlamaktayız. Başkent'e uzak mesafelerde yer alan Aynaroz, Mista, Arta, Trabzon gibi eyaletlerde bu gelenek ekole dönüşmüştür.

İznik Krallığı, Bizans'ın geleneğini 1204-1261 kadar devam ettirmiş, 1261'den sonra İstanbul'da bu geleneği yeniden uygulamaya başlamıştır. Bu dönem sanatında «Dualisme» tekniği belirgin bir şekilde hissedilir. Sanatkar veya usta geleneksel sanatını icra ederken, gelişen sanat zevklerine uzak kalmayarak, gelenekleriyle bunları pekiştirmeyi ve sonrasında uygulamayı bilmıştır.

Bizans Mimarisinde çok kullanılan tonoz ve kubbe gibi yapı elemanlarının inşasına bu dönemde de devam edilmiş, önceki devirlerde çok karşılaştığımız kubbeli tonoz olarak bilinen tonoz şekli tekrar değerlendirilmiştir.

SAN 214 - SON DEVİR BİZANS MİMARİSİ
Doç. Dr. Serkan SUNAY

SAN 214 - SON DEVİR BİZANS MİMARİSİ
Doç. Dr. Serkan SUNAY

Kubbeli/Kubbe Tonoz

Duvar tekniği inşasında kayda değer farklılar dikkat çekicidir. Taş ve tuğlanın birlikte kullanıldığı Almaşık duvar örgüsü, bu dönemin özgün duvar tekniği olarak karşımıza çıkar. Geç Roma döneminde uygulanan **opus mixtum** (taş ve tuğla sıralarının alternatif dizilimiyle oluşturulan duvar örgüsü) yapılarda yoğun olarak ve farklı varyasyonlarıyla tatbik edilmiştir.

Khora Manastır Kilisesi'nde dört sıra taş, dört sıra tuğla; Lips Manastır Kilisesi'nde bir sıra taş, bir sıra tuğla; Theodoros Manastırı'nda bir sıra taş, iki yada üç sıra tuğla dizisi kullanılmıştır. Ayrıca, bu dönem yapılarında beş ya da altı sıra tuğla kullanıma da nadiren rastlanılmaktadır.

SAN 214 - SOĞUKDEZİR BİZANS MİMARİSİ
Doç. Dr. Serkan SUNLAY